

ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΞΙΩΝ, ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ

Για μια τοπική κοινωνία
συν-ανθρώπων
συν-πολιτών
με διαρκές βλέμμα αλληλεγγύης
προς τους αδύναμους, τους απροστάτευτους,
τους μόνους...
(αλλά και τους ρομαντικούς της ευτοπίας)

Ενεργοί Πολίτες
Γιάννης Πανούσης
Υποψήφιος Υπερνομάρχης
Αθήνας-Πειραιά

*Αφέθηκε ο άνθρωπος από καιρό
στη σκοτεινή βουλιμία των άλλων
που χρόνια τώρα μιλούσαν
για διακηρύξεις και ανθρώπινα δικαιώματα
και τώρα σωπαίνουν*

Δ. Πιστικός, Οι χαιρετισμοί της Χίου

1. Η παγκοσμιοποίηση δεν συνιστά ολοκλήρωση μόνον της οικονομίας αλλά και της κουλτούρας, της τεχνολογίας και της διακυβέρνησης. Πρόκειται για μια νέα γεωγραφία της εξουσίας η οποία θέλει ν' αυτο-αναγορευθεί σε ανώτατο στάδιο του ανθρώπινου πολιτισμού, αφού όλοι πλέον θα αισθάνονται *πολίτες της γης*. Η ανθρωπότητα συνειδητοποιεί ότι έχει πλέον «κοινή μοίρα» γι' αυτό και τα *σύνορα και τα έθνη – κράτη* περιττεύουν, ισχυρίζονται οι υπέρμαχοι αυτής της εκδοχής.

Κι όμως τα πράγματα δεν είναι έτσι. Ο κόσμος σήμερα προσεγγίζεται ως *προϊόν*, οι *θεσμοί* ρευστοποιούνται και η *ιστορία* ομογενοποιείται ενώ το δήθεν ουδέτερο διαχειριστικό *στυλ* της παγκοσμιοποίησης δεν είναι τίποτα άλλο από την εγκαθίδρυση ενός *ιδεατού συλλογικού καπιταλιστή*, ο οποίος μέσα από ανώνυμα παγκόσμια δίκτυα και μεγασυστήματα θεοποιεί το οικονομικά ορθό και απαξιώνει την πολιτική.

Συνέπειες αυτού του νέου τρόπου *πλανητικής διακυβέρνησης* είναι *αφενός* μια έκρηξη δυστυχίας που εκφράζεται με τραγικό τρόπο στην περιθωριοποίηση και τον αποκλεισμό (παράπλευρες απώλειες του «καπιταλισμού των φτωχών» στον οποίο «Πείνα και Δημοκρατία δεν συμβιβάζονται») κι *αφετέρου* μια προσχεδιασμένη υποχώρηση του Κράτους Δικαίου και του Κοινωνικού Κράτους.

Η παγκοσμιοποίηση ενταφιάζει οριστικά το κοινωνικό συμβόλαιο, θεσπίζει νέους κανόνες, δημιουργεί την κοινωνία του 1/5 και τον *μεγα-ανταγωνισμό*, είναι επικερδής μόνο στους κερδοσκόπους, οι δυνάμεις της αγοράς εκμηδενίζουν τη δύναμη των κυβερνήσεων, των συνδικάτων, της κοινωνίας των πολιτών, το Κράτος- έθνος διαβρώνεται και αποδομείται (μολονότι συχνά συμμαχεί με τους οικονομικούς παράγοντες).

Η παγκοσμιοποίηση καταλύει την κοινωνία *αλλάζοντας* τον θεσμοθετημένο χώρο και το θεσμικό πλαίσιο των ελευθεριών και δικαιωμάτων, *καταγγέλλοντας* την αλληλεγγύη ως αντιπαραγωγική, *συρρικνώνοντας* την πολιτική παρέμβαση και τέλος *διαφοροποιώντας* τους ίδιους τους ανθρώπους.

Το σημερινό δημοκρατικό κράτος αμφισβητείται –εκτός των άλλων– κι από την *οριζοντιοποίηση του δικαίου και των δικαιωμάτων*. Όλα τα δικαιώματα επανεξετάζονται υπό το πρίσμα της αποδοτικότητας της οικονομίας της αγοράς. Το τρίπτυχο «*Δημοκρατία – Δικαιώματα – Κράτος Δικαίου*», μόνο με *κοινότητα κρατών δικαίου* θάπρεπε να διασφαλιστεί. Είμαστε όμως σε αντίθετη πορεία.

Η παγκοσμιοποίηση και το Κράτος δικαίου βρίσκονται σε θέση μάχης.

Τα κοινοβούλια υπερφαλαγγίζονται από τις Κυβερνήσεις και τα κράτη από πλανητικές αυτοκρατορίες ή υπερεθνικά μορφώματα.

Η παγκοσμιοποίηση της προσδοκίας μετουσιώθηκε σε παγκοσμιοποίηση του φόβου και της ανασφάλειας με επαναλαμβανόμενες *προαναγγελίες παγκόσμιας καταστολής, ολοκληρωτικών ελέγχων και αναστολής του Κράτους Δικαίου*.

Δεν νοείται όμως σύγχρονο φιλελεύθερο σύστημα διακυβέρνησης που να μην ενισχύει τη δημοκρατία και το Κράτος Δικαίου και να μην επιζητεί τη συμμετοχή, τη συναίνεση και την εμπιστοσύνη των πολιτών.

Η (όποια) ανασφάλεια των πολιτών δεν μειώνεται όταν το Κράτος περιορίζει «για λόγους ασφαλείας» τις ατομικές ελευθερίες. Ούτε αναγκαστικά συσπειρώνει τον φοβισμένο άνθρωπο δίπλα στην εξουσία για να νοιώσει περισσότερο ασφαλής. Ασφάλεια και ελευθερίες πρέπει να συν-υπάρχουν και να συν-οδοιπορούν.

Η διαχείριση της κοινωνικής ανασφάλειας συνιστά πλέον ουσιώδες τμήμα του πολιτισμού και του δικαίου που άλλοτε την χειρίζεται *υπέρ* κι άλλοτε *κατά* των δικαιωμάτων και των ελευθεριών. Η ανασφάλεια π.χ. γεννάει την κοινωνική αλληλεγγύη αλλά και η ίδια ενθαρρύνει τη μηδενική ανοχή.

Η έκρηξη της τεχνολογίας και της πληροφορίας δημιουργεί μια *διακλάδωση* κρίσιμη για το μέλλον της ανθρωπότητας με μη-προβλέψιμη κατεύθυνση. Η δικτυωμένη κοινωνία θα γίνει π.χ. *αποικία μυρμηγκιών ή ένας πολιτισμός ελεύθερων ανθρώπων*;

Το περιβάλλον διακινδύνευσης παίρνει τον «τόνο» του από απειλές και κινδύνους της μοντέρνας κοινωνικής ζωής. Οι κίνδυνοι είναι αποτέλεσμα των αποφάσεων των ανθρώπων και όχι του πεπρωμένου της ανθρωπότητας. Ποιοι όμως κινδυνεύουν; Όλοι; Όχι βέβαια.

Η αβεβαιότητα και οι κίνδυνοι δημιουργούν βρόγχο σε μεγάλα τμήματα πληθυσμιακών ομάδων, κυρίως των αποκλεισμένων. Ας μην ξεχνάμε ότι οι κίνδυνοι είναι συχνά επιλεγμένοι και κοινωνικά κατασκευασμένοι από συστήματα που διαχωρίζουν *νικητές και νικημένους*.

Η κοινωνία της ενοχής ή της ανοχής πρέπει να συνειδητοποιήσει επιτέλους ότι «κάθε άνθρωπος αξίζει όσο κάθε άνθρωπος».

Η ελπίδα για την ανθρωπότητα προϋποθέτει καλύτερη *εκπαίδευση, δικαιοσύνη και ανάπτυξη*. Μια ειρηνική κοινωνία με ισότητα και κοινωνική δικαιοσύνη ίσως να μπορεί να μετουσιώσει την παγκοσμιοποίηση σε εργαλείο για τη ζωή και την ευτυχία του ανθρώπου. Η κοινωνία, μη μπορώντας να απορρίψει την παγκοσμιοποίηση, πρέπει να επιχειρήσει να *την κατευθύνει* μέσω ενός δημοκρατικού και αποκεντρωμένου κράτους – δίκτυο, και μέσω της ενίσχυσης των τοπικών κοινωνιών.

Ούτε η *παγκοσμιο-φοβία*, ούτε η *απαλλαγή* της οικονομικής πολιτικής από την πολιτική ευθύνη, ούτε η διαχείριση της αβεβαιότητας με λιγότερη δημοκρατία συνιστούν μοντέλα εξόδου από την κρίση.

Εάν πιστεύουμε ότι τα κοινωνικά αδιέξοδα *ποτέ δεν είναι οριστικά*, αλλά και δεν ξεπερνιούνται με τους μύθους της ελεύθερης αγοράς, πρέπει να συγκρουστούμε με την «πραγματικότητα».

Η πολιτική παρέμβαση π.χ. εναντίον της ανεργίας συνιστά κρίσιμο θέμα για την Αριστερά που είναι «πιστή στη σημασία του κοινωνικού Κράτους και υπερασπιστής των κοινωνικών δικαιωμάτων».

Εξεγερμένοι και ρεαλιστές αριστεροί αρχίζουν να ξανασυζητούν, και αυτή τη φορά ν' αμφισβητούν, την «κοινωνική ουδετερότητα» των σύγχρονων όρων της *ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας, της αποδοτικότητας* και να προτείνουν πολιτικές/ κοινωνικές λύσεις για την αντιμετώπιση της νέας αυτής κατάστασης χωρίς «έξωθεν επικαθορισμούς».

Η Αριστερά δεν φοβάται την κοινωνία της τεχνολογίας και της γνώσης αλλά έχει χρέος να αποτρέψει την εμπορευματοποίηση των μη-εμπορευματικών τομέων της ζωής.

“Παγκόσμιος πλούτος και τοπική φτώχεια”- «Παγκόσμιος κίνδυνος που απορρέει από τη φτώχεια» δεν αφορούν την Αριστερά. Στόχος ο φιλελευθερισμός των δικαιωμάτων και των ελευθεριών [κι όχι της αγοράς], η πλήρης απασχόληση [και όχι «το υψηλό επίπεδο απασχόλησης»] που συνδέονται με το *Κράτος Πρόνοιας* και με την *πολιτική δημοκρατία*.

Τα κοινωνικά μοντέλα δεν είναι «παιδιά των επενδύσεων», αλλά των συγκρούσεων/ συγκλίσεων/ συμφωνιών των κοινωνικών τάξεων/ ομάδων/ συμφερόντων μέσω των κοινωνικών αγώνων.

Συλλογικές απαιτήσεις για κοινωνική προστασία, διεύρυνση των ατομικών δικαιωμάτων, συλλογικά δικαιώματα για συλλογικά αγαθά, αυτοδιεύθυνση και αυτοθεσμοποίηση καλούνται να γείρουν την πλάστιγγα.

Ένας πολίτης «ελεύθερος από το Κράτος» και ένας άνθρωπος «ελεύθερος μέσα στην κοινωνία» μοιάζει να είναι το μέγα ζητούμενο.

Κι όμως. Κράτος, κρατικοί θεσμοί, κρατική ελίτ, λειτουργικοί διανοούμενοι (που κριτικάρουν, αλλά καθυστερούν την κοινή γνώμη), ο στρατιωτικός παράγοντας, κοσμοπολίτικα λόμπυς, μια «σοσιαλιστική τεχνοκρατία» ή ακόμα και αριστεροί εθνικιστές, οι managers της μέγιστης αποδοτικότητας, οι θεωρητικοί των οικονομικών προβλημάτων, των έτοιμων λύσεων, μια ολιγαρχία Διευθυντών και τεχνοκρατών (που ούτε στον κόσμο των κυβερνήσεων ανήκουν, ούτε στον κόσμο των επιχειρήσεων) και γενικά μια αίσθηση ότι όλοι είμαστε υποχρεωμένοι να υποκύπτουμε σε ρυθμιστικές υπηρεσίες: ιδού το «πρόσωπο» της νέας κοινωνίας.

Απέναντι σ' αυτούς τους κινδύνους ή τις διαπιστώσεις αυτές, παραθέτουμε ατροφικούς θεσμούς, διαμορφώνουμε εθνικούς μύθους, προσπαθούμε να πετύχουμε ανιστόρητους διακανονισμούς με στόχο την ουδετεροποίηση των συσχετισμών δυνάμεων ή συμβιβασμούς που δεν ενισχύουν σε καμία περίπτωση της διαπραγματευτική μας ισχύ. Υιοθετούμε μοντέλα καπιταλιστικού εκσυγχρονισμού ή καπιταλιστικής περικύκλωσης με ευρωπαϊκό μακιγιάζ, προωθούμε απλοϊκές αισιοδοξίες, οδηγούμαστε σε προπαγανδιστικούς ακτιβισμούς, δεχόμαστε μεταμφιέσεις λογοκρισίας και κυρίως αφήνουμε να δημιουργηθούν οι ψευδοδιακρίσεις ανάμεσα στο ιδεολογικό και το επιστημονικό ή ταυτίζουμε τον πολιτικό ρεαλισμό με ένα διανοουμένιστικο ρεφορμισμό ή με ένα πεσιμιστικό τρόπο διπλωματίας.

Αντί ν' αλλάξουμε τον κόσμο, απλώς τον εξηγούμε και πολλές φορές ενοχοποιούμε τρίτους αθώους ή αυτοενοχοποιούμε, δημιουργώντας σύγχυση ανάμεσα στον πόλεμο των κινήσεων και τον πόλεμο των θέσεων.

Καθώς οι νέοι κυρίαρχοι του κόσμου επιθυμούν να συγκεντρώσουν στα χέρια τους όλες τις εξουσίες, η απάντησή μας πρέπει νάναι μια ολοκληρωμένη αντίληψη και πρακτική για τη δημοκρατία, τα δικαιώματα του ανθρώπου και το κοινωνικό συμφέρον ως ενιαία σύνθεση σε ανθρωπο-βιο-κεντρική βάση.

Χρειάζονται διορθωτικές αλλαγές για το «τί είναι δίκαιο», «τί είναι κοινωνική δικαιοσύνη» και «τί είναι ισότητα».

2. Ένα από τα αντερίσματα στην παμφάγο παγκοσμιοποίηση είναι η τοπικότητα. Το στοιχείο glocal (global + local), τοπικό και παγκόσμιο ταυτόχρονα, η αντίσταση στην επίπεδη ομογενοποίηση μέσω της ανάπτυξης της περιφέρειας, των τοπικών κοινωνιών.

Η ζωή μέσα στις πόλεις είναι αντικείμενο μελέτης/ δράσης και ευθύνη μιας αρμόδιας και ικανής κοινότητας η οποία γνωρίζει πώς να κινητοποιεί τους ανθρώπους και να κρατάει σ' εγρήγορση τους θεσμούς.

*Εκεί μέσα μας βαθιά
υπάρχει μια ξεχωριστή πολιτεία
Μια θάλασσα από μνήμες
που κοιτάζει το πρόσωπο της στον ουρανό
Λουκάς Αζελός, Σκοτεινό Πέρασμα*

Η κινητοποίηση συμπεριλαμβάνει (και παραπέμπει) σε συνεργασία, συσχεδίαση, συνδιαχείριση, ευαισθητοποίηση και συμμετοχή. Προσοχή όμως ως λαϊκή συμμετοχή δεν εννοούμε ούτε την εκ των υστέρων συν-υπογραφή προ-ειλημμένων αποφάσεων από την κεντρική εξουσία ή άλλες εξουσιαστικές κάθετες δομές, ούτε την ψηφιακή δημοκρατία όπου άνθρωποι άγνωστοι μεταξύ τους χωρίς ταυτότητα και κοινότητα προσδοκιών (ηλεκτρονική αγέλη) “συζητάνε” στον κυβερνοχώρο.

Πιστεύουμε στην δύναμη της συν-ύπαρξης, στη *δημοκρατία της εγγύτητας*. Δεν πρόκειται για μια έξαρση της ηθικότητας των κοινοτήτων αλλά για την ίδια την ουσία του κοινωνικού συμβολαίου αφού η κοινότητα δεν περικλείει μόνο συμφέροντα αλλά συνεγείρει και σε πράξεις κοινής ζωής. Γι' αυτό είναι απαραίτητη η ενδυνάμωση των παραδοσιακών δομών αλληλεγγύης (οικογένεια, παρέα, γειτονιά).

Η αναδημιουργία των κοινοτικών κυττάρων και η ενίσχυση της αμοιβαίας βοήθειας, η μετοχή όλως σε όλα είναι χρήσιμα μέσα αλλά όχι αρκετά για να ξεριζώσουν τις αιτίες του κακού. Χρειάζονται και βαθιές κοινωνικές τομές, που δεν είναι του παρόντος ν' αναφερθούν.

3. Υπάρχει κοσμοπολίτης χωρίς δική του πόλη; Μπορεί κανείς να ζήσει στο παγκόσμιο χωριό χωρίς νάχει τη δική του γωνιά, γειτονιά, πλατεία; Στη γειτονιά και στο δρόμο δεν διδαχθήκαμε όλοι τις αξίες της ζωής;

Οι σύγχρονες (μεγαλου)πόλεις γεννήθηκαν και ανεπτύχθησαν μέσα από συγκρούσεις με συνέπεια η άναρχη αστικοποίηση και ο γιγαντισμός να προκαλέσουν

(και να συνεχίζουν να προκαλούν) τις «*αρρώστιες της πόλεις*» (ανομία, υποβαθμισμένο περιβάλλον, εγκληματικότητα).

Από την αισιοδοξία της νέας αρχιτεκτονικής, της νέας πολεοδομίας, της νέας οικο-δημοκρατίας έχουμε καταλήξει να ζούμε σε χώρους ασκήμιας, βίας και φόβου. Η ατροφία της πόλης περιθωριοποιεί και η δυστροφία σκοτώνει.

Η ανασφάλεια του *μητροπολιτικού ανθρώπου*, ο οποίος αντιλαμβάνεται την κοινότητα όπου ζει ως τεχνητή, τον οδηγεί σε απονενομημένα διαβήματα, αυτοπροστασίας ή και αυτοδικίας. Πόλεις – φρούρια, σπίτια – οπλοστάσια, οικοδομήματα – πυρηνικά καταφύγια θυμίζουν περισσότερο εμπόλεμη κατάσταση παρά χώρο διαβίωσης και συμβίωσης ανθρωπίνων υπάρξεων. Όλοι κυκλοφορούν με μια θυματο-υστερία ή με μια –εξίσου– επικίνδυνη φαντασίωση/ προκατάληψη και (δια)κινούνται ως βραδυφλεγείς βόμβες που μπορεί να εκραγούν με τον οποιοδήποτε κραδασμό (αισθημάτων, αισθήσεων ή αναισθητοποιούσας απάθειας).

Κι ενώ πολλοί το 'χουνε πάρει απόφαση να χαθούνε μαζί μ' αυτές τις πόλεις, να βυθιστούνε σαν την Ατλαντίδα στις σπηλιές της χαώδους κουλτούρας μας, ξάφνου – ιστορικό ιντερμέδιο– οι Ενεργοί Πολίτες *διακηρύσσουν* ότι θα ξαναζήσουμε σε «άλλη» πόλη, της κοινωνικής συνοχής κι όχι της κοινωνικής αποξένωσης και απομόνωσης.

4. Πώς συμβιβάζεται όμως ένα *mega-κράτος* (ως προς το πανοπτισμό αλλά με ψαλιδισμένες τις εξουσίες του από την πλανητική επικυριαρχία) με μια *πόλη σε διαστάσεις ανθρώπου*;

Σήμερα στον αιώνα της παγκοσμιοποίησης της επικοινωνίας κανείς δεν επικοινωνεί πραγματικά με κανένα κι έτσι η αναζήτηση νέου (ή αναπαλαιωμένου) *κοινού κύκλου εννοιών* (για τη δημοκρατία, τη δικαιοσύνη, την ισότητα, την αλληλεγγύη) θα γίνει μέσα από *ζωντανά κοινωνικά ρεύματα*.

Την ελευθερία μας θα τη βρούμε (ή θα την κερδίσουμε) *μέσα* από την κοινωνία και *μέσω* της κοινωνίας.

Σε μια τέτοια εξέγερση των ρομαντικών, όπου το δικαίωμα στην ευτυχία συνδέεται άμεσα με το δικαίωμα στην ανυπακοή, κρίσιμο ρόλο έχει να παίξει η *πόλη που κρύβουμε μέσα μας*. Μια πόλη (καθαρών) ανθρωπίνων σχέσεων, όπου κανένα (σκοτεινό) συμφέρον δεν θ' αλλοιώνει τη λυτρωτική δύναμη της (ειλικρινούς) «καλημέρας», μια πόλη με πολίτες που ελευθερώθηκαν από το (καταπιεστικό) Κράτος χωρίς να σκλαβωθούν στα παζάρια της (κερδώας) αγοράς. Σ' αυτή την πόλη η μουσική της ψυχής μας ηχεί πιο μελωδικά από τα μεγάφωνα των διακηρύξεών τους.

«Να μιλήσουμε για την πόλη που κρύβουμε μέσα μας»
«Οι δικοί μας άνθρωποι σε μια δική μας πόλη»
«Με τους δικούς μας ανθρώπους σε μια δική μας πόλη»

Αυτή την πόλη, μ' αυτούς τους ανθρώπους – πολίτες (που είναι ταυτόχρονα και συνάνθρωποι και συμπολίτες) ας αναζητήσουμε. Ίσως αυτή νάναι η πιο αποτελεσματική *αντί-σταση* κατά των επικυρίαρχων και των φοβισμένων κλώνων τους.

5. Το δια-κοινοτικό πρότυπο βρίσκεται στον αντίποδα του παραδοσιακού κρατικοκεντρικού – συγκεντρωτικού προτύπου. *Πολιτική συνιστώσα* η διοικητική αποκέντρωση και η μεταφορά αρμοδιοτήτων στους ΟΤΑ. *Κοινωνική συνιστώσα* η εμπλοκή των πολιτών στη διαχείριση των προβλημάτων στο πλαίσιο των πολιτικών της εγγύτητας, των συμπεφωνημένων δράσεων, του κοινού υπερασπίσιμου χώρου, της εδαφικοποίησης/ τοπικοποίησης, της συμμετοχικής δημοκρατίας (με διεταιρικότητα, συνδιαχείριση και κοινοτική πρόληψη).
«Νέο κοινοτικό πρότυπο: συμμετοχή – συναπόφαση – συνδιαχείριση»

Στο δημοκρατικό και κοινωνικό Κράτος Δικαίου πρέπει να συμβολίζεται η κοινωνία στο σύνολό της. Ελευθερία, αυτοκαθορισμός προσώπου και ασφάλεια δικαιωμάτων πρέπει να συνοδοιπορούν με ισότητα, δικαιοσύνη και αλληλεγγύη.

Κοινωνία πρόληψης και *κοινωνία με διαρκές βλέμμα* στις ανάγκες των πολιτών. Αμυντική λειτουργία αλλά και διεύρυνση του υπερασπίσιμου χώρου (περιβάλλον, υγεία, παιδεία, εργασία και ασφάλεια).

Η οργανωτική αναδιάρθρωση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, η διασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ, η διοικητική οργάνωση της μητροπολιτικής διακυβέρνησης προσκρούουν ακόμη στις διαχωριστικές γραμμές «Κράτους» και «Αυτοδιοίκησης». Για να σπάσουμε τον ομφάλιο λώρο πρέπει να κινητοποιήσουμε την κοινωνία των ανθρώπων.

Κοινωνική δημοκρατία σημαίνει κοινοβουλευτικό έλεγχο, δικαίωμα συμμετοχής των πολιτών, μεταρρυθμιστικές νομοθετικές πρωτοβουλίες αλλά και ριζοσπαστικό παρεμβατισμό (μέσω των κινημάτων). Οι νέοι στη Γαλλία, που μαζί με τη γαλλική κοινωνία βγήκαν στους δρόμους, δίνουν το σωστό παράδειγμα της ενότητας αλλά και της αποτελεσματικότητας.

6. Οι δημοτικές εκλογές είναι μια γιορτή της δημοκρατίας όπου τον κρίσιμο συν-πρωταγωνιστικό ρόλο παίζουν οι συν-δημότες, συν-πολίτες και συν-άνθρωποι και όχι οι κομματικοί μηχανισμοί.

Δεν αγνοούμε τον πολιτικό χαρακτήρα ούτε το πολιτικό μήνυμα των δημοτικών/νομαρχιακών εκλογών. Θέλουμε όμως να πιστεύουμε ότι το πολιτικό στοιχείο αναδεικνύεται λόγω του ότι αφορούν πρωτίστως την *πόλη*, τον *πολίτη* και τον *πολιτισμό* και όχι τους πολιτικούς (μηχανισμούς ή αξιωματούχους).

«Πολιτική για τον πολίτη, τον πολιτισμό του, την πόλη μας»

Αυτή άλλωστε η διαφοροποίηση επιτρέπει τις *αυθυπερβάσεις* και τον κρίσιμο ρόλο των ελεύθερων επιλογών (έξω και πέρα από τις όποιες «σκληρές» κομματικές γραμμές). Ο ρόλος της ριζοσπαστικής αριστεράς στο σημείο αυτό είναι κρίσιμος. Δεν πρέπει απλώς να διεισδύει στους άλλους χώρους αλλά πρέπει νάχει στόχο την ηγεμόνευση του προοδευτικού-αριστερού χώρου. Οι άλλοι πρέπει να προστρέχουν στην ευρύτερη Αριστερά για να πάρουν “οξυγόνο”.

Ο έλεγχος όμως των αριστερών πολιτικών δεν μπορεί να γίνεται με αυτοαναφορικότητα (δεν μπορεί νάμαστε μαζί και το μάτι και το αντικείμενο). Πρέπει να γαλβανιστεί μέσα στο αμόνι των ανασυνθέσεων και στο εκστρατευτικό σώμα των ανοικτών οριζόντων και ανοικτών και ισότιμων συνεργασιών και όχι της κλειστής (περικυκλωμένης ή και αγκυλωμένης) εσωστρέφειας.

Η Αριστερά καλείται να συνδυάσει τη *φαντασία των κινημάτων* με ένα συγκεκριμένο στρατηγικό σχέδιο διακυβέρνησης. Η ηθική, η αισθητική και οι ευαισθησίες της Αριστεράς δεν κινδυνεύουν τόσο από την προγραμματική συμμετοχή της σε συνεργασίες διακυβέρνησης όσο από την αυτο-ακύρωση της πολιτικής της εάν περιοριστεί στο να καταγγέλλει την άδικη κοινωνία χωρίς να δέχεται να διαχειριστεί τα προβλήματα για μια πιο δίκαιη κοινωνία.

*Φύγανε κι άλλοι,
μας ήρθανε καινούργιοι –γέμισαν οι δρόμοι
το πλήθος ξεχύνεται αβάστακτο, ανεμίζουνε
πάλι σημαίες*

Μ. Αναγνωστάκης, Χάρης' 44

*Χωρίς ανθρώπους, πολλούς ανθρώπους, νέους ανθρώπους, δεν γυρίζει ο τροχός.
Χωρίς συλλογικό όνειρο δεν θα μπορέσουμε να αντισταθούμε στις hi-fi μεταμοντέρνες virtual πραγματικότητες και στη δημοκρατία της οθόνης.*

«Από τη δημοκρατία της οθόνης στη δημοκρατία της γειτονιάς»

Τα Media ούτε πολιτισμό (δηλαδή αξίες) δημιουργούν ούτε πραγματική επικοινωνία προσφέρουν. Και όχι μόνο. Διαμορφώνουν πρότυπα εύκαμπτων

ιδεολογιών και ευλύγιστων ανθρώπων που συντελούν στην αλλοτρίωση και την αποξένωση.

Χωρίς όραμα κινδυνεύουμε όλοι να παγιδευτούμε στους κανόνες του πολιτικού σισυφισμού.

Η εξουσία δεν είναι αυτοσκοπός. Το ίδιο όμως ισχύει και για τη μη-εξουσία

Η Αριστερά πρέπει να μεριμνήσει για τη μεταφορά της κυρίαρχης –στο καπιταλιστικό σύστημα– γνώσης στο σύνολο της ανθρωπότητας, συνεκτιμώντας τη διαπολιτισμική και πολυπολιτισμική της διάσταση, αξιοποιώντας ταυτόχρονα τεχνολογία και ανθρώπινο παράγοντα, μη συγκεντρώνοντας και μη ισχυροποιώντας τις κεντρικές δομές, ενισχύοντας τις ηθικές αξίες της κοινωνίας.

Αυτά όμως δεν επιτυγχάνονται πάντοτε με τις επισημάνσεις και τις καταγγελίες. Χρειάζεται και ανάληψη του ρίσκου της εφαρμογής των ιδεών. Όποιος ασκεί εξουσία δεν απεμπολεί υποχρεωτικά τις αρχές του. Γ' ανοικτά παράθυρα της ριζοσπαστικής αριστεράς δέχονται και τα ρεύματα των υπόλοιπων ανοικτών παραθύρων. Αυτός είναι ο κανόνας της δημοκρατίας.

«Με ανοιχτούς πολιτικούς ορίζοντες για μια ανοιχτή σε ιδέες και ρεύματα κοινωνία»

Στο κάτω κάτω τα κόμματα στις Δημοκρατίες δεν συνιστούν αυτοεξυπηρετούμενους θεσμούς, αλλά κρίνονται από την αποτελεσματική, για τη βελτίωση της ζωής της ανθρωπών, δράση τους.

7. Η ιστορία δεν τελειώνει ούτε όμως σβήνει κι αρχίζει από την αρχή. Έτσι κι εμείς δεν εκφράζουμε μια πολιτική ή αυτοδιοικητική παρθενογένεση. Συμβολίζουμε τη *συνέχεια* μιας γενιάς αγωνιστών/ οραματιστών στο χώρο της Αυτοδιοίκησης, με πρωτοστατούντα τον Μανώλη Γλέζο (**με τα μάτια του Μανώλη**, όπως έγραψε μια εφημερίδα) κι *ευελπιστούμε* να φέρουμε όσο γίνεται πιο κοντά στην πραγματικότητα τα δικά του σχέδια και όνειρα. Το ψηφοδέλτιο τιμάει όλους τους αγωνιστές είτε στέκονται πλάι μας είτε μας κοιτούν κριτικά. Η ενότητα δράσης της Αριστεράς παραμένει ο κυρίαρχος στόχος μας.

Θεωρούμε την κοινωνική λογοδοσία, τον δημοκρατικό έλεγχο, τη χρηστή διοίκηση, την ισονομία, την ισοπολιτεία, τη διαφάνεια και κυρίως τις θετικές ρυθμίσεις υπέρ των αδυνάτων ως *απαράβατες αρχές λειτουργίας* των αυτοδιοικητικών οργάνων και δεσμευόμαστε να προωθήσουμε τη συνεργασία και τη σύγκλιση με όλες τις δυνάμεις της προόδου σε ζητήματα κοινής ωφέλειας και δημοσίου συμφέροντος. Ίσως να μην μπορέσουμε να συναντήσουμε όλους τους ψηφοφόρους-πολίτες αλλά θα νοιώσουν την παρουσία μας και τις προτάσεις μας.

Από τα Καμίνια μέχρι το Περιστέρι, από το Αιγάλεω μέχρι τη Σαλαμίνα, από το εργοστάσιο μέχρι το σχολείο, από τα ιδρύματα απόκληρων μέχρι τα Μουσεία τέχνης. Θα'μαστε παντού.

Το ψηφοδέλιό μας είναι ένα σχήμα που διαμορφώθηκε μέσα από διαφορετικές προσεγγίσεις και αναλύσεις του ΣΥΝ και του αστερισμού του ΣΥΡΙΖΑ αλλά που ελπίζουμε ότι θα στελεχωθεί και θα κινηθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να σταθεί στο ύψος των αγώνων και των προσδοκιών όλων. Στόχος μας σ' αυτές τις εκλογές είναι να εκφράσουμε την *όλη αριστερά*. Και ταυτόχρονα να εκφράσουμε τις αγωνίες της κοινωνίας, του λαού στον οποίο απευθυνόμαστε και στον οποίο υποσχόμαστε να μην τον αφήσουμε μόνο στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του.

Δεν είμαστε *κίνηση διαμαρτυρίας* διότι εμφορούμαστε από αρχές και αξίες, διαθέτουμε σχέδιο και όραμα για την κοινωνία αλλά και διακρινόμαστε από την επιστημονική και τεχνοκρατική επάρκεια. Δεν είμαστε “παιδιά του σωλήνα” αλλά της κοινωνίας. Είμαστε *ψηφοδέλτιο πρώτης προτίμησης*.

Ο στόχος μας:

- Μια τοπική κοινωνία συμ-πολιτών και συν-ανθρώπων που γνωρίζουν τα προβλήματα και νοιάζονται ο ένας για τον άλλο
- Μια τοπική κοινωνία των πολλών χρωμάτων, φωνών, πολιτισμών με αμοιβαίο σεβασμό και κατανόηση
- Μια τοπική κοινωνία που αναπτύσσεται ισόρροπα και ήπια, μέσα σε συνθήκες ισότητας ευκαιριών, αλληλέγγυας οικονομίας και οικολογικής ευαισθησίας
- Μια τοπική κοινωνία ανοιχτών θυρών, φιλικών γειτονιών, ασφαλών σχολείων, ξέγνοιαστων χώρων αναψυχής
- Μια τοπική κοινωνία δημιουργίας, δρώμενων, φαντασίας, συνάντησης, προβληματισμού, προτάσεων
- Μια τοπική κοινωνία δίχως άρχοντες και αρχόμενους, αλλά με αίσθηση συνευθύνης, σχέδιο και προγραμματισμό και βέβαια λογοδοσία όλων προς όλους.

Τα μέσα μας:

- Να πείσουμε (με την ειλικρίνεια λόγων και έργων)
- Να κινητοποιήσουμε (με το σχέδιο δράσης μας)
- Να ευαισθητοποιήσουμε (με την προσφορά στις ευάλωτες ομάδες των συνανθρώπων μας)
- Να συμμετάσχουμε (σε κάθε εκδήλωση τοπικών πρωτοβουλιών)

- Να ενθαρρύνουμε (την κριτική, ακόμα κι αν στρέφεται εναντίον των προτάσεών μας)
- Να μη διαχωρίσουμε (με χρηστή διοίκηση, διαφανή διαχείριση, κοινωνική ευαισθησία, χωρίς αυλές και κυκλώματα)
- Να μην επιβαρύνουμε (με κυκλοφοριακό χάος ή φορολογικά τρικ).

Τα αιτούμενα:

- Απλή αναλογική για γνήσια εκπροσώπηση της λαϊκής θέλησης
- Πραγματική αυτο-διοίκηση (οικονομική και διοικητική)
- Διεύρυνση των αρμοδιοτήτων ως προς το περιεχόμενο των «τοπικών υποθέσεων»
- Διάλογος για μια Μητροπολιτική Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (με συνένωση Νομαρχιών).

Δεν θ' αφήσουμε την κοινωνία να δια-χωρισθεί και πάλι σε *διαβιούντες εν παραδείσω* και *επιζώντες εν καθατηρίω*, ούτε θα επιτρέψουμε στην κοινωνική πόλωση να διαμορφώσει γκέτο αστέγων και απόκληρων. Θα ενώσουμε πάλι την ελληνική κοινωνία σε κοινή πορεία και κοινή μοίρα.

Καλοί μου άνθρωποι

πως μπορείτε να σκύβετε

και να μη χαμογελάτε;

Ανοίχτε τα παράθυρα

Γ. Ρίτσος, Εαρινή συμφωνία

Η επικοινωνία και επαφή μας με τις τοπικές κοινωνίες, τους δήμους, τη νεολαία, τους αποξενωμένους και ξεχασμένους των μεγαλουπόλεων, τους φοβισμένους μετανάστες και τους διαψευσμένους ανέργους δεν θα έχει χαρακτηριστικά εκστρατείας. Δηλαδή, δε θα έχει «πολεμικό» ύφος, δεν θα έχει «εχθρό» κάποιο κόμμα ή κάποιον υποψήφιο, δεν θα κυνηγήσει συμμαχίες μιας ημέρας ή μιας νίκης. Δεν μπορούμε όμως να ξεχάσουμε ούτε τις χαμένες ευκαιρίες και τις στρεβλώσεις του κοινωνικού κράτους που ζήσαμε τα τελευταία 20 χρόνια με όλες τις κυβερνήσεις, ούτε την κατασπατάληση του εθνικού πλούτου με τα ρημαζόμενα σήμερα Ολυμπιακά έργα.

Πιστεύουμε ακράδαντα στη δύναμη της εμπιστοσύνης, στην ανάγκη να εκφραστούν όσοι δε θέλουν να μπουκ στα «λούκια» των μεγάλων Αυλών, στα

μαθήματα ηθικής που συχνά δίνει ο λαός στους αλαζόνες και εξουσιομανείς. Σ' αυτή την επικοινωνία συν-ανθρώπων και συν-πολιτών δεν αφήνουμε κανέναν απ' έξω ό,τι και να ψηφίζει στις βουλευτικές εκλογές.

«Οι ενεργοί πολίτες δύναμη εμπιστοσύνης, δίκτυο συμμετοχής»

Στην κοινωνία της διακινδύνευσης και της επιτήρησης, απαντάμε με την κοινωνία της υποστήριξης και της κοινής ζωής.

8. Δεν νομίζουμε ότι κανείς μπορεί να διαφωνήσει επί της αρχής «δήμοι ισχυροί και βιώσιμοι». Όμως ο Καποδίστριας θα δικαιωθεί εφόσον διαμορφώσει διακοινοτική συνείδηση (συνείδηση του όλου και όχι του μερικού ή του ατομικού) και εφόσον συμβάλλει στην περαιτέρω διοικητική μεταρρύθμιση (μητροπολιτικοί δήμοι, μητροπολιτικές νομαρχίες κ.ο.κ.).

Ως κατοικοδημότες της Αριστεράς θα μας επιτρέψετε να υποστηρίξουμε ότι οι τοπικές κοινωνίες (με τις παραδόσεις τους) συνιστούν ένα αντέρεισμα στην επίπεδη παγκοσμιοποίηση (με τις ομογενοποιήσεις της) αλλά τούτο πολλές φορές στρέφεται κατά των ελευθεριών (που συμβολίζουν οι κοινότητες). *Ελευθερία χώρου, χρόνου, πολιτισμού, δημιουργίας, δράσης.* Το τοπικό πολιτικό (και πολιτιστικό) σύστημα για να αναπνεύσει και να επιβιώσει δεν μπορεί να αρκείται στα κονδύλια και στα έργα. Χρειάζεται να πεισθούν και οι άνθρωποι. Κι αυτή η δύσκολη δουλειά προϋποθέτει εμπιστοσύνη στη στρατηγική του γενικότερου πολιτικού συστήματος, η οποία δυστυχώς όσο πάει και μειώνεται. Γι' αυτό χρειάζεται να ξαναδούμε το σύστημα εξ αρχής και σ' όλες τις παραμέτρους χωρίς φόβο και χωρίς πάθος.

Ενεργοί πολίτες

μαζί με τους ενεργούς συμ-πολίτες

σε μια νέα τροχιά

Αυτοπεποίθησης – Εμπιστοσύνης – Δημιουργικής συνέργειας

– Στρατηγικής στην υλοποίηση των στόχων

Για μια συν-κοινωνία πολιτών, με όχημα την αριστερά και με θέα το μέλλον.

Τα δέκα *νάματα* *

1. Ελληνικός λαός είμαστε όλοι και όχι ο καθένας με τα ποσοστά και τα Μέσα του γι' αυτό και δεν θα διακηρύξουμε ποτέ αλαζονικά ότι *μόνοι εμείς* (και αποκλειστικά) εκφράζουμε τον ελληνικό λαό.
2. Όλοι οι συνδυασμοί μάχονται για την βελτίωση της ζωής. Ο καθείς βέβαια με τον τρόπο και τον στόχο του. Δεν *κατέχουμε την απόλυτη αλήθεια* για να ζητάμε από τους άλλους να συμφωνήσουν σε όλα μαζί μας (ώστε να τους χαρακτηρίζουμε “αντιδραστικούς” ή απλούς διαχειριστές όταν διαφωνούν).
3. Το πρόγραμμά μας και το όραμά μας κατατίθενται για *σύγκριση* χωρίς να αμφισβητούμε ή να μηδενίζουμε το έργο και τις απόψεις των άλλων. Αμφισβητούμε όμως τις πολιτικές τους επιλογές.
4. Η έλλειψη πολιτικών ή η συγκάλυψη κακών πολιτικών ή η διαφοροποιημένη στάση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανάλογα με το ποιο κόμμα είναι στην εξουσία θα επισημανθεί δημόσια και δεν θα υποκύψει στον *φτιασιδωμένο επικοινωνισμό* των προκατασκευασμένων εικόνων, που υποκαθιστά την πολιτική λειτουργία.
5. Στοχεύουμε στο *Κράτος ευημερίας και κοινής ευτυχίας* (ιδίως για τους χαμένους του κοινωνικού παιχνιδιού που περιθωριοποιούνται από τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές) και δεν θ' αρκεστούμε σ' ένα λειψό Κράτος Πρόνοιας που δεν έχει σταθεί ικανό να καλύψει τις βασικές ανάγκες των 2.500.000 κατοίκων του Λεκανοπεδίου.
6. Η *αυτοπεποίθηση* μας για την αξιοπιστία των προτάσεων μας και για την ικανότητα, την εντιμότητα και την αποτελεσματικότητα των ανθρώπων της Αριστεράς αποτελεί το ισχυρότερο όπλο και το παράθυρο ελπίδας για όλους τους κατοίκους Αθήνας-Πειραιά. Δεν *διχάζουμε* αλλά επανενώνουμε.
7. *Ενθαρρύνουμε και στηρίζουμε* τους θεσμούς άμεσης δημοκρατίας (δημοψήφισμα πολλών πρωτοβουλιών) ως απαίτηση του πολιτεύματος και των πολιτών και όχι ως μετακύλιση ευθύνης.
8. Ο αγώνας μας *δεν αφορά αριθμούς αλλά πρόσωπα* (νέους, εργαζομένους, γυναίκες, επιστήμονες, καλλιτέχνες άνεργους, ανήμπορους) γι' αυτό δεν μας τυφλώνει ούτε ο διαχειριστικός καπιταλισμός του Άδικου, του

* *νάμα*: νερό πηγής, πηγή ζωής, κόκκινο κρασί για μετάληψη

Ανορθολογικού και του Απάνθρωπου, ούτε οι έτοιμες συνταγές ντετερμινισμού αγνώστου χρόνου, τρόπου και μέσων.

9. Υιοθετούμε το *πρώτο πληθυντικό* πρόσωπο (αφού όλοι είμαστε συνυπεύθυνοι για τη μοίρα και των άλλων) και δεν μιλάμε στο τρίτο ενικό πρόσωπο (λες και το πρόβλημα αφορά κάποιον άλλο). Μαζί αγωνιζόμαστε για το μέλλον του τόπου και των παιδιών μας.
10. Η *θετική* Ελλάδα βρίσκεται κοντά μας και πρέπει να την αναδείξουμε μ' εμπιστοσύνη στην ποίηση των απλών ανθρώπων και όχι στην παγκοσμιοποίηση των ανώνυμων μηχανισμών και της μονοδρομικής σκέψης.

Η Αριστερά δεν αναλαμβάνει απλώς ρόλους. *Δημιουργεί* καινούργιους ρόλους. Και δεν φοβάται να τους επωμισθεί. Όχι ως διαχειριστής ή επιδιαιτητής (οι οποίοι βλέπουν τα πάντα ως επιχείρηση – χρήματος ή θεάματος) αλλά ως *οραματιστής γεωαρχιτέκτονας, ως κοινωνικός απελευθερωτής* και όχι ως απλός συλλογικός διανοούμενος.

«Με την αριστερά για νέα οράματα σε νέους δρόμους»

Γι' αυτό και η δυναμική παρουσία όλων στο Ευρωπαϊκό κοινωνικό forum (4-7/5/06) θα είναι η καλύτερη απόδειξη ότι η Αθήνα συνεχίζει το ταξίδι της Φλωρεντίας, του Παρισιού και του Λονδίνου με τις ίδιες ταχύτητες.

Δεν πιστεύουμε στην *ύπαρξη χαμένων ανθρώπων*. Ως την ώρα «χαμένες πολιτικές» πληρώνουμε(υπενθυμίζω τις διάφορες αντι-λαϊκές επιχειρήσεις εξυγίανσης του ασφαλιστικού, της παιδείας, των εργασιακών σχέσεων).

«Να ανατρέψουμε την κοινωνία που παράγει ηττημένους»

Δεν μας λείπουν θεσμοί, ιδρύματα, νόμοι, προγράμματα, ιδέες, εκστρατείες ενημέρωσης. Δεν μας λείπει η πολιτιστική κληρονομιά ως έμπνευση και δίδαγμα.

Η πολιτική ιδεολογία, η κοινωνική αλληλεγγύη και η διεθνιστική συνοδοιπορία είναι ελλειμματικές. Ο πολιτισμός της ειρήνης πάσχει.

Το «ποιος θα ζήσει» και το «πώς θα ζήσει» δεν μπορεί όμως να αφηθεί στην κρίση των επενδυτών, των νέων ιεραρχιών ή μιας κατευθυνόμενης αναγκαιότητας.

Το αρχαϊκό ερώτημα παραμένει ανοικτό και κρίσιμο: *Πόση ανασφάλεια και αβεβαιότητα μπορεί να υποφέρει υπαρκτικά ένας άνθρωπος ώστε να μη διαρραγεί οριστικά η σχέση του με τους άλλους;*

Οι Ενεργοί Πολίτες υπόσχονται να συνδέσουνε το σύνθημα «Σκέψου πλανητικά. Δράσε τοπικά» με την ενδυνάμωση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, με τη

διαπολιτισμική επικοινωνία, με την κατάργηση αποκλεισμών, μ' ένα σύγχρονο κοινωνικό συμβόλαιο, η υπογραφή του οποίου θα γίνει πρώτα στις τοπικές κοινωνίες.

Μόνον έτσι θα γίνουν οι πόλεις μας κύτταρα πολιτισμού, παιδείας, κοινής προσπάθειας και κοινής ελπίδας

Μόνον έτσι θα συμπορευτεί το μέλλον του Ανθρώπου με το μέλλον της Ανθρωπότητας.

Στα μάτια μας τα ίδια φώτα της Αθήνας,

τα φώτα του κόσμου

Δεν φοβάμαι πια για τίποτα

Οι ανοιχτοί δρόμοι έχουν γίνει

για τα βήματα μας

Τίτος Πατρίκιος, Μεγάλο γράμμα

«Νέο κοινωνικό συμβόλαιο, νέες δράσεις, νέες πλειοψηφίες»

«Κοινωνικά δίκτυα για την γειτονιά, την πόλη, την Περιφέρεια, τον κόσμο»

www.giannispansousis.gr